

INVÁZNE ORGANIZMY (IX. ČASŤ)

Múčnatka dubová *Erysiphe alphitoides*

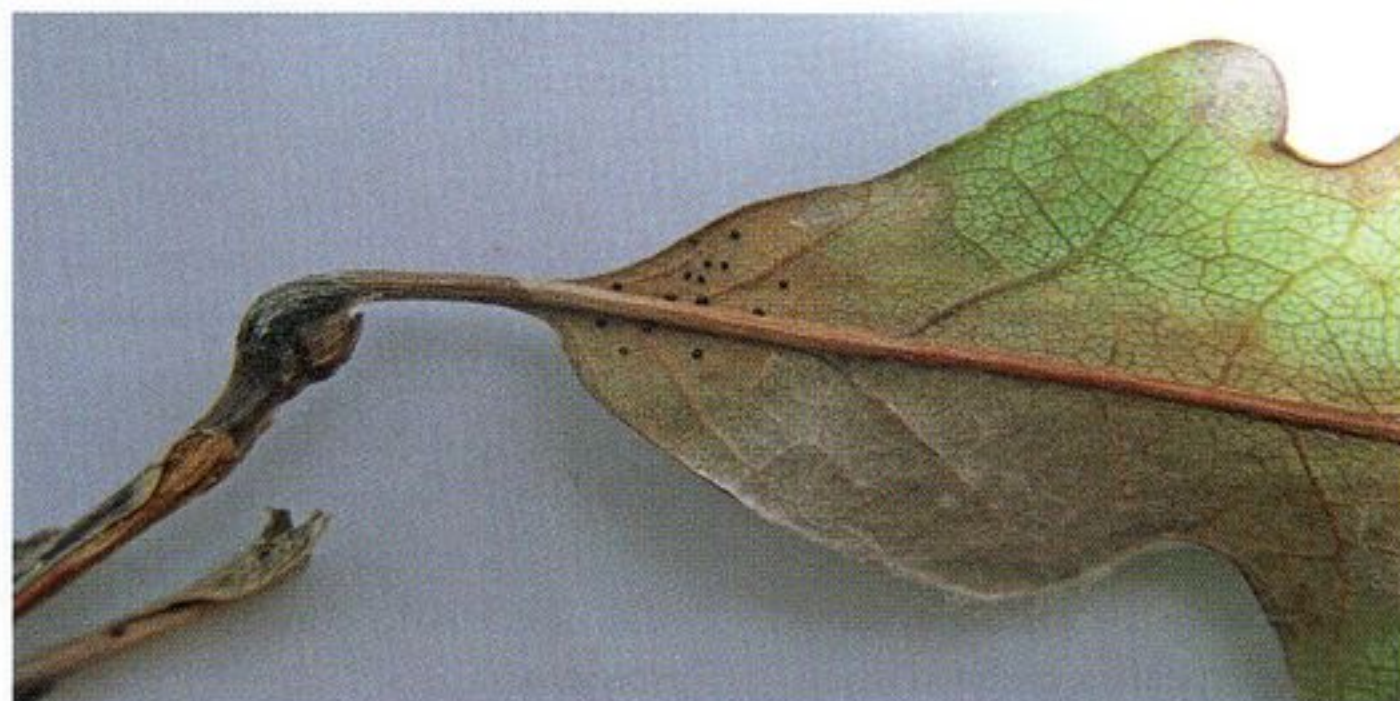
Huba je na Slovensku veľmi rozšírená a mohlo by sa zdať, že je vlastne pre naše územie pôvodná. Prvé informácie o výskyte huby v Európe pochádzajú z Francúzska (oblasť Paríža), zo Španielska, Luxemburska a Holandska z roku 1907. V roku 1908 je zaznamenávaná v mnohých ďalších európskych štátoch a v roku 1909 bola evidovaná už aj v Rusku a Turecku. V roku 1912 bola huba pomenovaná ako *Microsphaera alphitoides*, v roku 2000 bola premenovaná na *Erysiphe alphitoides*. Pôvod huby je pravdepodobne v tropických oblastiach a po dovoze tropických rastlín (Mango) huba zmenila v Európe hostiteľa, ktorým sú duby.

Huba napáda mladé listy dubov, avšak až tie, ktoré rašia koncom jari (jún) a v lete. Staršie listy sú voči infekcii odolné. Keďže v apríli a máji sú listy bez poškodenia, ohrozenie dubov v dôsledku infekcie listov až v lete je tým zmiernené. Význam

ochorenia stúpa po defoliácii dubov napr. mníškou veľkohlavou, ku ktorej dochádza koncom mája až začiatkom júna. Následne duby vyrastia, avšak všetky listy sú koncom júna a začiatkom júla „nové“ a teda sú potenciálne ohrozené na napadnutie múčnatkou (a následne aj na iné biotické škodlivé činitele – podpňovka, tracheomykózy, podkôrny hmyz).

Ochorenie sa prejavuje bielymi múčnatými povlakmi vyskytujúcimi

sa častot na oboch stranách listov. Ohrozené sú najmä dub letný a dub zimný. Silno poškodené listy kučrávajú a odumierajú, rovnako môžu byť deformované aj výhonky. Náchylné na infekciu sú listy do 3 týždňov staré, hlavne na Jánskych výhonkoch. Koncom leta sa na listoch vytvárajú bodkovité žlté, červenkasté a nakoniec čierne kleistotécia. Napadnuté výhonky v jeseni pomalšie vyzrievajú, listy často opadávajú až neskoro v jeseni a teda prvé mra-

zy môžu napadnuté časti dubov (vrátane púčika) poškodiť. Huba prezimováva v púčikoch. Rozvoj ochorenia podporuje nízka vlhkosť vzduchu a silné priame slnečné žiarenie (optimálna teplota pre rozvoj ochorenia je 26–28 °C). Huba sa v podmienkach strednej Európy prirodzene rozširuje na nové rastliny skôr konídiami ako askospórmi. Aj to svedčí o tom, že v našich podmienkach nie je pôvodná, keďže nemá tu úplne vhodné podmienky pre svoj rozvoj a pre ukončenie svojho vývojového cyklu. Znečistenie ovzdušia splodinami SO₂ môže potláčať rast a vývoj huby.

Ochrana sa realizuje len v lesných škôlkach a to aplikáciou prípravkov s účinnou látkou „síra“. Zvyčajne ide o kontaktné prípravky, ktoré treba aplikovať už preventívne, t.j. už od konca júna. Aplikácie opakovať každé 2 týždne. Aplikovať ráno, alebo v podvečer, nie za priameho slnka. Dodržať dávku resp. koncentráciu prípravku podľa návodu.

APVV-0707-12 Výskum vplyvu disturbančných faktorov na dlhodobý vývoj zdravotného stavu lesov Slovenska

APVV-14-0567 Informačný a varovný systém pre invázne organizmy v lesnom a urbánnom prostredí

APVV-15-0531 Webová GIS aplikácia pre monitoring výskytu škodlivých činiteľov v lesoch Slovenska

APVV-15-0348 Nové metódy v integrovanej ochrane lesa zabráňujúce využitie entomopatogénnych húb

Andrej Kunca
Roman Leontovych
Valéria Longauerová
Miriam Maľová